

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felolós szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden, csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytársaságban.

Képek.

Hangverseny. A Székesfehérvári Polgári Dalkör — majdnem az egyetlen kulturális intézmény városunkban, amely a létezését megbirja — Kecs-kemétre készül az országos dalosversenyre. Azzal a szép és ábrándos tervvel foglalkozik, hogy városunknak egy kis külső fényt, hírnevet biztosítson. A föltétlenül derék igykvés teljes méltány-lást és becslést érdemel. A derék dalkör, hogy a versenyben való részvétel anyagi alapját biztosítsa, hangversenyt és nyári mulatságot rendezett a Polgári Lövészertben. Az ünnepély fényes volt, egész délután játszott a honvédszenekar, amelynek megjelenése nálunk bárhol művészi eseményszámba megy, a hangverseny mégsem sikerült. Közönsége alig volt, a vállalkozás erős deficcitell zárult, a kecskeméti kirándulás terve komoly meggondolásra ad alkalmat. Ez a szomorú jelenség azonban a megfestendő képnek csak egyik részét fedi. A kép másik felére tessék odaállítani a cirkuszok, a piszokban fetregő szindarabok közönségét és a tavalyi, idegenből idevetődött mozi *férjfeladásait*. Ezzel a kép teljes. Alája ezt a címet lehetne írni: „Fehérvári kulturkép.” Kommentárt fűzni hozzá, úgy hisszük, felesleges lesz.

Kaposvár. Geografiai ismereteink szerint ezeltől 10—15 éve lakóinak száma alig haladta meg a 12—15 ezret, most közel áll a 30 ezerhez. Kedvező fekvése, koncepciókat alkotni tudó ve-

zetősége praedestinálta a haladásra, ugyanígyra, hogy a Dunántulnak egyik igen tekintélyes városává nőtte ki magát. Nemcsak az anyagi, az erkölcsi emelkedés révén is imponáló helyet foglal el. A szociális mozgalmakat nagy sikerrel intézi, az Egyke ellen való küzdelmet ő vette leghatékonyabban gondjaiba. Mint a B. H.-ban olvassuk, újabbán a következő intézkedéseket tette:

Kaposvár város közgyűlése elhatározta, hogy a tervbe vett 1,200.000 koronás kölcsönt, tekintettel a pénzpiac kedvező helyzetére most veszik fel és ebből több százézer korona költséggel megvalósítják az általános csatornázást, 300.000 korona költséggel közbádoghidat építenek, 100.000 koronát utcakövezésre fordítanak és végül a pályaudvarral szemben fekvő Rákóczi-téren fölépítik az új színházat, környékét parkirozzák és e térre helyezik át a königráczai csatában elesett somogyi katonák emlékoszlopát, mely oszlopnak eddigi helyére a Kossuth-szobrót helyezik. Végül elhatározták, hogy a hirdetési oszlopokat saját közönségük veszik és ennek jövedelméből a villamosvezeték faoszlopait vasoszlopokkal cserélik ki.

Halló Fehérvár! Halló! Kaposváron a tények beszélnek.

Munkásházak. A munkásházak egyes-bajos dolgait is bátran be állíthatjuk a Fehérvárról alkotott kulturképbe. A hatást bizonyára nem fogják — „rontani.” A munkásházak ügye eklatans bizonyítéka a mi *haladásunknak*. Már legalább két éve megindult az első akció, s az első lépésen még alig vagyunk túl. Pedig a munkát, az ut-

baigazítást tulajdonképpen kívülről végzik, a belső emberek nehézkes mozgásán törik meg az igyeket. Az országban két év óta sorra emelkednek a munkásházak, (már kb. 14000-et állított fel a kormány) nálunk annyi huzavonával, immel-ámmal folyik az ügy, hogy igazán kétségessé válik komolysága s biztonsága. A szép szóból egyelőre már elég volt, most már bátran jöhetnek a tettek.

Utóhang. A kiállított képek sorozatába még felvehetnénk a Deák Ferenc-utcai iskolát, vízvezetékét, csatornázást stb., de hogy ezek elmaradjanak, a szokásos módon megmaradjanak a vesztelés stádiumában, az már — *képtelenség*. Helyes!

Terméskilátásaink.

Most a föld, szép Magyarországnak éléstára, hordozza összes reményeinket és aggodalmainkat. A drágaság, amely kiszámíthatatlan hullámokban lebeg az emberi nyomor felett, meglepően s aggodalmasan jelzi, hogy szomorú terméskilátásoknak nézünk elébe. Ugy is aggóda-néztünk az év elé, a természeti csapások elvették reményeinket, amelyeket az utóbbi évek mostoha eredményei után sóváran építettünk magunknak. Sem az ősz, sem a tavasz időjárása nem volt életető a mezőkre, a föld, a mi reményeinknek táplálója, kietlen messzeségben terült el előttünk.

Volt egyszer . . .

— A Fejérmegyei Napló eredeti tárcája. —

Most nyitja föl tündöklő szemét a nap s biborra festi a kelet egét. A föld párát lehel magából, de a ködöt a kelő nap a sáros földre nyomja, hogy pár pillanat múlva tüzes paraszával szét kergesse s megisztítsa a levegőt, melyet oly édes nekünk tele tündövel szívni az egészségtelen, nyirkos pára helyett.

Majd ha a most kelő nap nyugaton lehanyatlak s a föld párája köddé sűrűsödik, hogy tündöket elnyomja s beáll a hideg, a fagy, az éjszaka, a tél, az elmulás, majd akkor elmondhatják rólunk: „Volt egyszer” . . .

Igen, volt egyszer egy nagyon, mérhetetlenül nagyon boldog pár. Irigykedve nézték a bámuló emberek. Az asszony nagyon szép volt. Ekszerek nélkül is ragyogott szépsége. A tisztelők bámulók körülrajongták.

A férj jó ember volt, imádtá szép feleségét. Ennél egyebet nem mondhatunk róla.

A Tóth Laci szomszédságában volt egy remek nagy kastély, százados fákkal beültetett parkkal környezve. A kastély évek óta üresen állott, valami családi tragédia színhelye volt egyszer azóta nem költözött bele senki. Történetét valami mistikus titokzatosság fedi s szent borzalommal halad el mellette a falu népe, de egy sem képes meg állani, hogy be ne tekintsen. Pedig azt mondják, hogy nem jó oda még be se nézni. Beszéli, hogy egyszer egy vándor szegény legény ment be a kastélyba s azóta soha, senki sem látta. Nyoma veszett.

Ezt az elátkozott helyet akarta Tóth Laci megvenni. Kiváncsiságát felizgatta a sok mende-monda s valahányszor egy-egy névtelen levelet kapott, melyben leírják a kastély rejtelmeit s melyben óva intik, hogy másítsa meg elhatározását, mindig mérhetlen vágyat érez magában, hogy megvegye s benne lakjék e hírhedté vált kastélyban. Ha szép felesége nem tiltakoznék, már régen meg is vette volna.

Most is egy levelet olvas Laci, majd oda szól feleségének:

— Te, Irma! Nézd már megint leveleket kaptam, a kastélyról ír név nélkül. Kezd előttem is titokzatossá válni a dolog. Ez ingerel . . .

— Ugyan, Laci! Hisz te sohasem tettél

ellenemre. Nincs nekünk jó lakásunk? Nos, új ide mellém. Innen az édes verandáról láthatod mindig a te kastélyodat. De azt nem engedem, hogy megvedd. Laci, én nagyon félek attól a helytől. Borzadok, — ölelj meg! Lésd, hogy reszket minden porcikám! Szorosan ölelj! Ugy! De még ha a mende-mondából egy szó sem volna igaz, miért zárkoznánk mi el a világtól? Ott a tó másik partján oly egyedül volnánk . . .

— Csak egymás szeretnénk.

— És most?

— Most is. De én féltetek, Irma. Úgy vagyok veled, mint a kinek egyetlen kincse egy ökölnyi gyémánt s midőn azzal végig bolyong az életen, éheznek, koplal rongyos ruhát ölt magára, nehogy valaki sejtse, hogy ő milyen gazdag, nehogy elveszítse kincsét. Te az én gyémántom vagy, neked csak rám volna szabad ragyogni . . .

— Idealista! Lehetetlen elveket! szolt Irma, felállott s hidegen egyedül hagyta urát a verandán. Laci szemel könnybe lábadtak s a ködön keresztül bámult szerelmes kastélyára hosszan, sokáig.

Amint így nézett, nézett, egyszerre füstgomoly emelkedett a kastély udvarából, sűrűn befedve az egész épületet.

Sövegjártó János

vászon kereskedése

menyasszonyi kelengyék

olcsó, szabott árak mellett.

Székesfehérvár, Barátok épülete.

Mai lapunk 4 oldal.

00000373

Amitől féltünk, amit aggódva jóslgattunk, bekövetkezett. A gazdasági tudósítók az egész Fejérmegye területéről szomorú számadatokban jelentik a keveset ígéro terméskilátásokat. Nem sokkal állunk jobban, mint tavaly, amikor kiszült mezőinkre hiába vártuk az éltető esőt. Tavaly ilyenkor holdanként 5-64 q-ra becsülték a gabonatermést most 5-90 q-ra, azonban a jóslat, mint tavaly, az idén is alig fog bevalni. Termésmennyiségre és minőségre körülbelül egysorban állunk a kietlen Árvával, Zemplénnel. A buja, kövér, sík föld annyit ad, mint a kövek, erdős bércek ölében összefutott sovány földrétegek.

A miniszteri kimutatás az ország gabonatermését a tavalyinál is rosszabbnak jelzi. A tavalyihoz képest 1.500.000 K. csökkenés áll elő. Az országos átlag különben 6-58 q. Ezen is mennyivel alul maradunk mi, pedig földadókataszterünk a fehérmegyei földek jó hírnevéhez mérten a legmagasabb az országban.

Termésünk különben megyszerte nagy változatosságot mutat. Legjobban áll a sárbogárdi és adonyi járás, északon nagy károkat okozott a jégverés. Fehérvárott különösen a buzák állanak gyenge lábon. Sokkal rosszabbak, mint tavaly. Rozs jobb, árpa és kukorica kitünő. Egyik tábla jó eredménye mellett ott van a másik tábla teljes silánysága. Ennek magyarázatát a sávosan menő ködben találjuk; amely az idén nagyban vette ki részét a termés tönkrejuttatásából.

Tehát általában: sanyarubb évnek nézünk elébe, mint tavaly. A folytonos termésapadás annál vigasztalanabb és aggasztóbb, mert a megélhetés végső le-

hetősége körül támaszt nagy miseriákat. Ugy sem ad többet a föld, mint ami épen elég a megélhetésre s most a nagymérvű termésapadás ebbe az *előbe* nyul bele mélyen, érzékenyen.

S a silány termés a legérzékenyebben, a legnagyobb veszteséggel sújtja a kis embert, az arató munkást, akinek lelkén már ugy is felgyülemlt a keserűség. Ha urának kevesebb jut ő érzi meg legsúlytöbben s lesújtóbban a termésben ura javainak csökkenéseit. Ez az utköző pont veszedelmes, mert hisz ő elkeseredett lelkének megkövült, sötét rezinációjában mindent urára hárít. A természeti csapások tehát a nép lelkében őrlődő szocialis érzésnek is gyujtó tápanyagot ad. Ha inségre jut, izzó szenvedéllyel veti szemét azokra, akik gondatlan bőségben élven, nem értik meg az ő szenvedő szükségét.

A rohamosan növekvő drágaság az ő szájából a mindennapi kenyeret üti ki. A drágaságot különben a termés silányságán kívül a védvámok is erősen fokozzák. Az előnyös vám a szerződésből lehet megmagyarázni, hogy Párisban 9, Berlinben 8 koronával olcsóbb a gabona.

Az emberi nyomornak fékeveszett, kérielhetetlen kaloza, a börze persze most van elemében. Most ő az ur s korlátlan hatalmaskodásában, önző kalandorságában kívül a védvámok is erősen fokozzák. Az előnyös vám a szerződésből lehet megmagyarázni, hogy Párisban 9, Berlinben 8 koronával olcsóbb a gabona.

Az emberi nyomornak fékeveszett, kérielhetetlen kaloza, a börze persze most van elemében. Most ő az ur s korlátlan hatalmaskodásában, önző kalandorságában kívül a védvámok is erősen fokozzák. Az előnyös vám a szerződésből lehet megmagyarázni, hogy Párisban 9, Berlinben 8 koronával olcsóbb a gabona.

UJDONSÁGOK.

Kronika.

Kuti Márton.

Jubileumához ért egy
Ötven éves papi pályá.
Sok áldást, boldog napokat
Imádkoztunk te veje.
Ez a város volt tanja
Küzdelmének, érdemének . . .
Érdeme, áldása közünk
Él, bár múltak már az — évek.

Ötven éves papi pályá
Útvol, áldást hintél közünk,
Fáradalmán, munkásságán
Épültünk és emelkedtünk.
Az a munka, mit kifejeztél
S mi vitt tőle erőt, élet,
Él közünk mint jótét, áldás,
Szeretet és — élet minket.

Erős lélek, hősi jellem
Lakott benne, helyét állta,
Bár a csaták vérmézőit
S aztán is harc terét járta.
És míg küzdött, lett, épített,
Nem esüggött teltbe, a harcba;
Csak a teste fogyott, bügyadt,
— Ott emésztelt a hőz rajta.

Ötven éves papi pályá
Itt munkál, áld, bár hint napja
S most a munka áldásából
Becsület, fényt kapja.
Jubileum-ünnepét mi
Koszoruzzuk, ünnepezzük:
Egyház, haza mint kívánta
Emberül állt helyét mindenütt.

— **Személyi hírek.** Széchényi Viktor gróf és Szűts Jenő alispán ma délelőtt Adonyszabolcsba utaztak, hogy részt vegyenek a balatonparti vasút ünnepélyes megnyitásán.

Klaucz György dr., kanonok, szeminárium rektor Városv Gyula dr. kalocsai érsek látogatására Kalocsára utazott.

Turián József pénzügyigazgató, megkezdvén hat heti nyári szabadságát, nyári üdülésre távozott.

Ujházy Sándor, kir. főügyész helyettes hat heti üdülésre Rohitsra (Stiria) távozott városunkból.

— **Egyházmegyei hírek.** Rösler Ignác, fehéregyházmegyei áldozópap, aki egy évig külföldön végzett szocialis tanulmányokat, Ráckevére, Szulig Hugó ujmisést pedig Erdre küldötte káplánul a megyéspüspök.

— **A főispán lemondása.** A kormányválság, amely változást idézett elő a főispánok sorában is, egyelőre megszűnt, a kormány új megbízatást kapott s ezzel együtt a mi főispánválságunk is kedvezőbbre fordult. Reményük, hogy a főispán megmarad állásában, új erősséget nyert. A főispánválságokra vonatkozólag a féléves hivatalos politikai értesítő a következőket közli:

Tudvalevőleg a főispánok túlnyomó része a kabinet lemondásával egyidejűleg szintén beadta lemondását, kérve a belügyminisztert, hogy azt ő felsége elé terjessze. Abban az esetben, ha a király a kabinetet újólag megbizsa a kormány ással, a tegnap megállapított alakban, természetesen a főispánok lemondása is — kapcsolatban lévén ez a kormány lemondásával — függőben marad a kormány által elterjesztendő lemondásáig. Ilyformán a főispánok is a kormánnyal együtt hivatalban maradnak és megtartják bizalmi állásukat mindaddig, amíg a kormány megtartja állását. E tekintetben különben még a minisztertanács fog határozni, mert az úgynek olyan elintézése is lehetséges, hogy az illető főispánok visszavonják lemondásait, minthogy az ok, a mely miatt lemondásukat feljterjesztették, egyelőre megszűnt.

— **Eljegyzés.** Dubovszky Elemér, aninoszai bányamérnök, özv. Dubovszky Károlyné dr.-né helybeli lakos fia, jegyet váltott Róth Paulával, Róth Ferenc petrozsényi bányadirektor nevelt leányával.

— **Primícia.** Plininger György, fehéregyházmegyei áldozópap vasárnap tartotta primiciáját szülőföldjén, Siófokon a szép ünnepségre zsufolásig megtelt plebánia templomban. A manuduktori tisztet Torkos Pál, síofioki plebános, szentseki ülnök töltötte be, az ünnepi szónoklatot Krasztina Lajos, székesfehérvári káplán mondotta, meginduló beszédben fejtegetvén a papi hivatás terheit és örömeit. Az asszisztenciát a primiciázó áldozópap növendékpaptársai látták el. Mise után áldást adott az ujmisés, azután a templomi szertartást a szülői háznál dus örömlakoma követte.

— **Esküvő.** Binder Hubert m. kir. állatorvos (Nagyösz) tegnap délelőtt 11 órakor vezette oltárhoz Gyurtsik Mária (Celdömök). Násznapok Binder Gyula cukrász és Hoffmann József gépész voltak. Az esketési szertartást Knittelhoffer István belvárosi káplán végezte, aki megható beszédet intézett az ifjú párhoz.

— **Jegyzői oklevél.** Rieder Gyula helybeli lakos, a szombathelyi jegyzői tanfolyam hallgatója jeles sikerrel letévén a közigazgatási tanfolyam vizsgáját, jegyzői oklevelet nyert.

— **Államosított iskola.** A diódi iskola államosítását kéri. Szeretnénk tudni az államosítás okát s azt is, hogy miért épen a váli kerületben észlelhető a mozgolódás az iskolák államosítása iránt.

— **Sport.** A Székesfehérvári Torna Club football-csapata e hó 9-én délutáni 6 órakor tartja hivatalos megalakulását.

Talán é?

Nem a következő pillanatban elszlott a füstgomoly s vakító fény váltotta fel. A homlokzat előtt álló oszlopcarnok nappali világosságot kapott. A csarnokban egyszerre egy lénge tündér jelenik, meg a másik oldalon egy férfi, délceg, deli flu. Hajdan a királyfiakat képzelhették ilyennek.

A két alak találkozik, majd egybefonva csokolóznak s a csarnok középső aytján keresztül eltűnnek az ódon épület belsejében.

— „Laci! ne nézd a kastélyt!” — valahonnan az égből, a levegőből jött e hang. Laci felugrott s a tő felé igyekezett.

— „Maradj itthon, ne menj, Laci! — Ismét e titokzatos figyelmeztetés.

— Nem maradhatok, mennem kell. Felfedezem a kísértetek tanyáját.

— Nem térsz te onnan vissza többé!

— De visszatérek!

— Hivó bolond. Maradj!

— Megyek!

— Kis gyermekeid sem tartanak vissza?

— Visszajövök azonnal!

És neki indult Laci egy csolnakon a kastély irányába. Izmos karjai lázasan kapkodták az evezőket, egy-két lökés még s Laci a tulsó parton kiugrott és sietve lépdelt a kastély felé.

A szerelmes pár e pillanatban lépett ki az oszlopos verandára.

Irma volt, meg egy sehonnai, siheder, egy lélekkufár, egy gaz csabító.

Laci meredten állott. Majd mindhármán besiettek a kastélyba és onnan többé soha, egyik se jött ki élve.

Mikor a nap leáldozott és a föld párja köddé sűrűsödött, beállott a hideg, a fagy, az éjszaka, a tél, az elmulás . . .

Es ha az egykori fény, boldogság eszünkbe jut, könyves szemekkel sóhajtok:

„Volt egyszer . . .”

Cajkós Gy.

— **Iskolaszéki ülés.** Ma d. e. 10 órakor ülést tartott az iskolaszék Csapáry László dr. elnöke alatt. A tárgysorozatból kiemeljük a következőket:

Az elnök melegsavakban méltatta a két jubiláns főtanítókat, *Vida* Dezsőnek és *Szeib* Istvánnak érdemét s indítványára elhatározta az iskolaszék, hogy átiratban fogja üdvözölni a derék főtanítókat.

Az iskolaszék eszközölte továbbá a jövő évi tanító változásokat, illetve áthelyezéseket. Tudomással vette Almássy Ferenc vez.-tanító távozását, a kinek helyét választás útján fogják betölteni. Tekintettel arra, hogy a Deák Ferenc-utcai iskola építése egyre halasztódik, elhatározta az iskolaszék, hogy a tanácstól a jövő évre 2—3 új osztály felállítását kéri. Az iskolamisériák annyira elviselhetetlenek, hogy az új osztályok felállítására föltétlenül szükséges. Hasonlóképpen átiratban kéri a tanácsot, hogy a gyermekek részére játékhelyről gondoskodjék, erre a célra az igazságügyi palota környéke volna megfelelő.

Lauschmann Gyula dr., aki nagy figyelemmel és szeretettel tanulmányozza városunk iskolai ügyét, megelépetve konstatálta, hogy a gazdasági ismétülő iskola tanulmányi eredménye meglepően rossz; a tanulók 90 %-a megbukott. Ha ilyen eredményt tudunk felmutatni, a miniszter beszüntheti az iskolát. A felszólalásra Szirbek igazgató adott magyarázatot, aki azaz okolta meg a rossz eredményt, hogy a tanulók nagy része nem látogatja rendszeren az iskolát.

— **A balatoni vasút kisajátítási ügyében értekezlet volt** tegnap a városházán. A város alispontját Dr. Kisteleki főügyész képviselte, aki 17—23 szelvény közötti kétoldali kerítést és 12. szelvénynél 4 méteres utat s az elfoglalt területeknek önként 2 koronás visszaszállást kívánta. Erre az állappontra helyezkedett a bizottság is Veil Ede dr. a vállalat képviselője megfélembre a határozatot.

— **Kerti mulatság.** A székesfehérvári Polgári Dalkör vasárnap d. u. tartotta meg hangversenyyel egybekötött kerti mulatságát a Polgári Lovászklubban. A mulatság, bár az idő is kedvezett neki, nem a várt keretek között mozgott, a közönség igazán a jó ügyszöz méltatlan magartást tanusított vele szemben. A hangverseny különben, tekintve a honvédeknek szereplését, magas színvonalon állott. A dalkör *Jánbor* Zsigmond karnagy avatott vezetésével sok sikerrel enekelte el versenyszámait, amelyekkel résztvevő a kecskeméti dalosversenyen. *Major* Mihály hírlapíró élvezetes előadással prólogot szavalt, Hangverseny után táncmulatság volt, amelyen a négyest mintegy hatvan pár táncolta.

— **Helyettesítés.** *Párkányi* Aranka helybeli tanítóknak tanulmányainak folytatására egy évi szabadságot kapott. Az iskolaszék *Höbéri* Margit okl. tanítónőt bízta meg helyettesítésével.

— **A balatonparti vasút menetrendjéhez.** A balatonparti vasút menetrendjének megváltoztatására a megye és város részéről kezdeményezett akció eredményesen járt. A miniszter közbe lépésére a szombathelyi üzemeltetőség a következő hirdetményt adta ki:

Értesítjük a t. utazó közönséget, hogy a balatonvidéki vasút megnyitásával egyidejűleg Székesfehérvár és Börgönd között az alábbi vonatok fognak közlekedni:

Vegyesvonat Székesfehérvárról indul reggel 7:27, Börgöndre érkezik 7:44. ind. 9:33, érk. 9:50 ind. d. u. 5:17, érk. 5:34, ind. 8:12, érk. 8:29.

Vegyesvonat Börgöndről indul reggel 8:42, Székesfehérvárra érk. 8:58, ind. 10:11, érk. 10:28, d. u. ind. 5:50, érk. 6:06.

Egyben értesítjük a t. közönséget, hogy Jutas—Székesfehérvár között jelenleg is közlekedő 5007. sz. vonat menetrendjében a balatonvidéki vasút megnyitási napjától kezdődőleg az alábbi változás áll be:

Személyvonat, érkezik Várpalotára este 7:33 Rétipusztá—Csór 186 órh. (f. m. h.) 7:43, Zichyfalva 7:52, Sárpentele 179 órh. (f. m. h.) 7:59, Székesfehérvár 8:07.

— **Felvétel az árveházba.** A vármegye kezelése alatt álló martonvásári árveházban folyó hó végéig 10 tag (5 fiú, 5 leány) megürésedik. Az üresedésben levő helyek betöltésére pályázatot hirdet az alispán.

— **A Dunapart érdekében.** Megyénk dunapárti községei mindgyakrabban keresik fel a nyaralók. Ez az öröndevés jelenség a folyton fejlődő Dunapart fellendítésével jár s már ebből a szempontból is kívánatos, hogy a dunapárti nyaralás megkönnyítessék. Erre a célra irányul az a mozzalom, hogy a dunapártjának közlekedése, vonatjárata alkalmassabb, gyorsabb legyen. Evégből az adonyi járásban új vonat építésére s jobb vasutösszeköttetésre mozzalom indult, memorandumot terjesztettek fel a MÁV. üzemeltetőségéhez, amelyben hivatkozással a Dunapártjának érdekeire a Paks—Adony—Szabolcs—budapesti vonalon új vonatindítást és célszerűbb vasuti összeköttetést kérnek. A memorandumot folyó hó 3-án adta át egy öt tagból álló küldöttség az üzemeltetőségnek, honnan kedvező ígérettel tért haza a küldöttség. A mozzalom élén *Pajcs* Gyula dr. földbirtokos és *Huszár* Dezső móri főszolgabíró áll.

— **A kath. sajtónak.** *Boda* János, csákvári állatorvos, a kath. mozzalmak egyik lelkes munkása egy családi összejevetel alkalmából 8.30 koronát gyűjtött a kath. sajtó javára.

— **Nagyarányu börtölpénz.** Langraf Lajos helybeli borkereskedő feljelentést tett ségedje, *Schvarcz* Andor 19 éves borkereskedő ségedje ellen, aki raktárhelyiségéből nagyobb mennyiségű bört, bársonyt, cipőfelsőrészt, vásznat és más egyéb kellékeket ellopott. A rendőrség a nyomozást megejtette és megállapította, hogy *Schvarcz* Anoor a tavasz óta nagyobb mennyiségű bört és egyéb kellékeket lopott el Langraf Lajostól és azokat helybeli cipészeknek eladta. Így a lopott börtből és cipőfelsőrészből Szűts Gábor helybeli cipészparos kapott 1122 k. értékű árut, amelyet *Schvarcz* csak potóm 70—80 koronáért adott el. Pollák Mór selyem-utcai cipésznek egy izben 5 db hasított bört adott, amelynek értéke 30 kor., *Schvarcz* Pollák Mórtól ennek fejében is csak 14 koronát kapott. A sas-utcai *Sandorovits* testvéreknek 5—6 izben szállított *Schvarcz* Andor 9 drb. sevrő bört és 4 drb. box-ot 110 korona értékben, s ennek fejében csak 20 koronát kapott. A rendőrség ezenkívül a lopott börtből talált még Szűts István id., ifj. Szűts István, Özv. Bader Imréné és Varga István birtokában is lopott börtárakat. Ezekre vonatkozólag *Schvarcz* Andor erősen azt állítja, hogy Szűts Gábor utján kerülhettek az illetékhöz. A lopott tárgyakat lefoglalta, *Schvarcz* Andort pedig letartóztatta.

— **Halálozások.** Özv. Nemes Nagy Józsefné, szül. Karsányi Katalin tegnap 64 éves korában elhunyt. Temetése ma d. u. 5 órakor volt a Rákóczi-utcai gyászházban.

Töke Istvánné, szül. Antal Erzsébet, Töke István törökbalinti káplán édesanyja, f. hó 7-én életének 51-ik évében elhunyt. Temetése 9-én d. u. 6 órakor lesz a Zámoly-utcai gyászházban.

— **Szerencsétlenség az építkezésnél.** Az új ipariskola építésénél nagy szerencsétlenség történt ma délelőtt, amely hat kömives súlyosabb sebesüléssel végződött. Az állvány, amelynek talapzatát az esőzés alámosta megcsuszott terhe alatt, az állvány alázuhanat, a rajta dolgozók 5—6 méter magasságból a földre estek. Megsebesültek Ujcz István pallér, Fekete József, Horváth István kömivesek, Takács Ignác, Szabó István, Fűrész Karoly napszámások. A sebesülteket a mentők a Szent György kórházba szállították.

— **Megvadult bika.** Hajmeresztő eseményt közöl velünk gyors és pontos nádasladányi tudósítónk. A Nádasladányhoz tartozó Mariskamajor pusztán a megvadult bika szörnyű halálát idézte elő Proksa János 70 éves gulyásnak, a ki a csordát őrizte. A legelő közelében egyik falusi gazda úkrelivel szántogatott, mire a bika figyelmessé lett az ökrökre és nyugtalanodni kezdett. Proksa János el akarván járítani a sejtető szerencsétlenséget, meghagyta a gazdának, hogy távozzék a mezőről, figyelmetlensége azonban hiábavaló volt. A gulyás tovább akarta terelni a nyáját a bika azonban fejét a földre vágva, kapálódzva szegült ellene a hajtásnak. Proksa ostarával akarta engedelmissége birmi a felbőszült állatot, az azonban egy ugrással neki támadt, szarvai közé vette, a szörnyű helyzetben a levegőbe dobálta majd a földhöz verte. A szerencsétlen örgember borzalmas helyzetében nem tudott magán segíteni. A közelben szántogató gazda,

majd a rémes esetről tudomás szerző intéző, bár sokakat hívott a szerencsétlen gulyás megmentésére, nem tudták megszabadítani a megbőszült bikától. A segítségül sietők télenül néztek, hogy a bika mint tépdési tiporja áldoztat, segíteni nem tudtak. Végre a kutyák üttek el áldoztatól a megbőszült bikát, azonban ekkor már végperceit élte a szerencsétlen gulyás. A bika száját, fejét, agyát keresztülhasította szarvával. Nehány percnyi kínlás után kiszenvedett.

— **Pártaj.** Krausz Emil dr. és Székely Nándor dr. helybeli ügyvédek egy szöváltásból kifolyólag ma d. u. 3 órakor kárdpárját vittek a Magyar király szállóban, Krausz dr. orvosa Gerber Károly dr., Székely dr. orvosa Mészöly József dr. volt. A felek közül Székely jobb kezefején 5 cm. sebet kapott. Krausz dr. sértetlen maradt.

— **Elfogott betörő.** A Giffing Ede, bizt. társulati titkár lekásán elkövetett betörés tettéséről ma délben adott hírt a budapesti rendőrség távirata. A távirat jelzése szerint a budapesti rendőrség letartóztatta Bodis Gergely kocsisát, a ki a székesfehérvári betörés elkövetésével gyanúsítottak. Bodis bevallotta, hogy ő követte el a betörést, az ellopott holmikát azonban ekkor már zálogba csapta, hogy a nagy városban egy kis pénzhez jutván, könnyebben mozzoghasson. Csak a zálog cédulákat találták meg nála. A hurokra került betörő ezúdszerint a helybeli ügyészség fogházába hűsel.

— **Postaügyi nökség Igaron.** Igar községben, ahol mindig sok baj volt a postaforgalom lebonyolítása körül, a mai naptól kezdve ujonan felállított postaügyi nökség működik.

— **Egy asszony levele.** Egy asszony az elutazása előtt így szólt a férjéhez: „Kérlek, tedd meg nekem azt a szivességet és ne vacatolj szerényeimben és fiókjaimban, amint azt tenni szoktad. Ha valamit keresel, ird meg és én levélen pontosan megírom neked, hol van a keresett tárgy.” Ezzel nyugodtan utrakelt az asszony. Másnap elfött a feleség egyik barátja valami szabásmintáját. A férj, akinek persze halvány sejtelve sem volt arra, hogy hol találhatja meg, irt a feleségének és tőle kért fölvilágosítást. Postafordultával ezt a levelet kapta: „A szabásminta a kamara ajtaja mellett van. Ha ott nincs, akkor a varróeg skatulyájában van. Ella szabásminta; hogy a zöld vagy vörös skatulyájában-e, azt nem tudom biztosan. Esetleg azonban hálósobánk ruhaszekrényének felső polcán találod, ha jól emlékszem, baloldalt, de jó lesz, ha jobboldalt is megnézed. Ha itt sincs, akkor okvetlen az előszoba íróasztalának első bal fiókjában van, mert ott szoktam szabásmintáimat tartani. De ne nyisd ki valamennyi csomót, egészen fönt kell lennie. Ámbar talán mégis a jobb felső fiókban van. Mindenesetre azonban megtalálod a szalonban vagy az ebédlőben. Ha itt se találod, akkor okvetlenül a kis szalon kredencének egyik fiókjában van. *Übörat.* Most jut eszembe, hogy azt a mintát alkalmiasint Anna hugomnak adtam kölcsön.”

— **Mének selejtezése.** A ménselejtezés a székesfehérvári államu méntelepen jul. hó 28-án fog megtartatni. A méntelepen ezen a napon kislejtezett, tenyésztésre még használható ménék azonnal, ott a helyszínen eladatnak.

— **Tolvaj pincér.** Molnár Ferenc pincér, Kováts Lajosnetol (Kigyó-u.) akinél albertletben lakott, egy utazótáskát, Nagy István pincértársától egy ezüst órát és aranyláncot lopott.

— **Egy pákozdi tinó.** Komáromi József pákozdi lakos 3 éves vöröstarka tinója a községi csordából megszökött, — körözik.

— **Két asszony.** Kockás Jánosné és Kapcsos Józsefné, nagyperkátai asszonyok régebb keletű haragjuk elintézésére keményen összetűttek. Kockásné asszony amellett, hogy a szokásos asszonyi fegyvert, a nyelvet, is használta, vasvillát ragadott s azzal rontott neki Kapcsosnének, aki a szorongatott helyzetben először hátrálni próbált. Eközben azonban meggondolta a dolgot, vitte elügrött, elvette Kockásnéétől a tette kész vasvillát s azzal Kockásné asszony karján három súlyos sebet ejtett. Az ügy csak bíróság előtt nyer végleges befejezést.

Utazási könyvek, Budekerek, stb. nagy válassztékban kaphatók Klökner Péter udvari könyvkereskedésében Sárkesfő-hérvárott.

Öngyilkosság. Lesztenszky Pál 75 éves polgárdi bérés e hó 4-én délután 3 órakor a felsőmajori kutba ugrott. Holtan húzták ki belőle. Az ördög már régen belebújt a szerencsétlen emberbe, mert az utóbbi időkben sokszor emlegetett öngyilkosságot.

Varga Elemér okl. építész-mérnök műszaki irodáját Vörösmarty-tér 10. sz. 1. em. helyezte át. Telefon szám 226.

Rövid hírek.

Nyugalomba. Bedő Antal nyugalomba vonult városi mértékhatóság teljes nyugdíjának utalványozását a belügyminiszter megengedte.

Vér a tarlón. Szmirkó Mária helybeli 11 éves aratóleánykac Kocsis István aratólegény véletlenségből kaszával lemetszette a jobb lábát f. hó 6-án délelőtt Börgönd pusztán. A szerencsétlen kis leányt a Szent György kórházban ápolják.

Vadházások egymás közt. Somogyi Ferenc sárbogárdi földmives vadházaságban élt László Erzsébettel. Somogyi azonban keltetését szivesebben foglalkozott Novák Katalinnal is, ez a magyarázata annak, hogy László Erzsébet féltékenységi rohamokat kapott. Sőt a tettek mezejére lépve, nemcsak szóvátette az ügyek állását, hanem egy sóprúttal szerzett magának elégtételt. Somogyi azonban kicsavarta a gyöngé kezekből a sóprút s azzal úgy elrakta vadházastársát, hogy komoly sebesüléseket szenvedett.

Dr. Tunner Károly könyve.

Nagy egészségügyi, finánciális, kényelmi, esztetikus, sőt etikai érdeknek fűződnek a háztartáshoz. Hogy mosolyog minden abban a családban, ahol hozzáértő, okos, legyen szabad mondanunk: öntudatos házi asszony kormányozza a házat! Mennyi bajnak, rendtelenségnek, pénzügyi megrokkánásnak oka, ha valamely házban a háznője nem érti a dolgokat és kénytelen az épen annyit ért cselédre hagyatkozni? De a hol él is a háztartás tudományának tradíciója, mint nagy anyáinktól átvett értékes örökség, milyen nagy dolog az, ha a hozzáértés nem öntudatlan utánzás csupán, hanem a mai kornak megfelelő felvilágosodott vagy történések okait is ismerő tudomány: cognitió rerum per causas — mondaná az öreg Aristoteles.

A konyha tulajdonképpen egy kémiai laboratórium. Hát még a mosókonyha! És mivel nem csak a derék háziasszonynak, hanem édes mindnyájunknak érdekei jó mélyen, egész a tűzhelyig, benyúlnak a konyhába, sőt azon át az étéskamrába is, ki ne venné nagy érdeklődéssel kezébe a fehérvári könyvpiacon megjelent csinos kiállítású könyvecskét, melynek címe: *„Kémia a háztartásban”*?

Az érdeklődés bizonyára fokozódni fog, ha megtudjuk, hogy a 90 lapos könyvecskét dr. Tunner Károly, a kiváló vegyész, a helybeli főreálskola tanári karának egyik kitűnőse írta.

A szülők, akiknek gyermekei tőle tanulják a vegytan tudományát, bizonyosságot tehetnek, hogy milyen szerencséskeztül, nem is tanár, hanem, művészember dr. Tunner Károly a tanításban. Mikor legújabb művét végigéveztem, értettem csak, hogy a ciceronne egy pillanatig sem unalmas, sehol sem burkolódik a tudomány tőgégéjébe, hogy okosabbnak lássék, pedig minden sorában a tárgyával könyveden játszó, alaposan képzett tudós nyilatkozik meg.

Először is megismertem a legszükségesebb kémiai fogalmakkal, aztán beszél a vizről és a

tűzről. A második fejezetben a konyha történetével ismerkedünk meg. Sorra kerülnek a konyhadények, tápiáléaink alkotó részei (fehérjék, szénhidrátok, zsírok), a tej, tojás, hus, gabonaműek, hüvelyes vetemények, burgonya, gyümölcs, cukor, méz, fűszerek.

A harmadik fejezet az italokat tárgyalja. Itt kerül szóba a kávé, tea, kakaó, bor, sör, szesz. A növényi anyagok konzerválásáról s a mikroorganizmusokról irt élvezetes elmefuttatás fejezi be a könyvecskét.

Ez a vázlatos tartalomjegyzék épen nem sejteti a tudós és szellemes ciceronne nyújtotta okulást és élvezetet. Azt hiszem, hogy dr. Tunner könyve rövid idő alatt sok háztartásban asztali vademecsná lesz. Bárminő étel kerüljön is terítékre, a laikus is azonnal meghatározhatja e könyvecske segítségével a fogság tápláló értékét, szükséges, hasznos vagy felesleges voltát. Eddig mint afféle magyar ember, ösztönszerűen, jól megszoktam paprikázni a zsiros ételeket, főleg a szalonnát. Egyszer Tiroiban cselekedtem ezt a sonkával s a hotel egész közönsége elhült e nemzeti művelet láttára. Minap eszembe jutott ez az eset. Nézzük csak, mit mond a kémia a paprikázáshoz? Felütem Tunner dr. könyvét, amely egyébként kimerítő betűrendes tárgymutatóval is el van látva a látom, hogy mégis van a magyarnak esze, s ez esetben több mint a bors-os németnek: „A paprika sokkal kellemesebb és értékesebb fűszer mint a bors, élvezete a szervezetre nemcsak előnyös, de sok esetben szükséges is; a benne foglalt kapszicin az emésztésre a lehető legjobb hatással van. Bebizonyult u. i., hogy a hus oivadt fehérje és a zsír kapszicin hatása alatt könnyebben bomlik s így megemésztésük is könnyebbé válik“ (86 lap). Ugyanott találom azt az érdekes történeti adatot, hogy a magyarság csak száz év óta él a paprikával, azelőtt csupán borsot használt, de a borsos ételmaradékoktól a sertések gyakran elhullottak, mire a nép elpártolt a veszedelmes fűszerszámtól.

Vége-hossza nem lenne ez ismertetésnek, ha ilyen és hasonló érdekes és hasznos részleteket akarnék a műből bemutatni.

Tessék megvenni! Ára 1 korona. Megjelent a Csitári nyomdában. A tudomány világosság, amelynek útmutatása sok botlástól, ütődéstől, fejbetöréstől, falnakmenéstől óvja meg az embert. Ezt a világosságot deríti fel Tunner dr. könyve háztartásunk birodalmában.

A főreálskola ezidei értesítőjében egy meleghangú cikk olvasható, amelyben a természet szeretetére és védelmére hívják fel az olvasót, első sorban az ifjúságot. Ugyanaz írta, aki az itt ismertetett könyvének jövődelmét a főreálskolát járó szegény tanulók felségítésére szánta. Abból az értesítői cikkből s ebből a tényből is látom, hogy Tunner dr. nem csak a tudás embere, hanem a szive is tele van szeretettel. Ez ismét egy ok, hogy könyvét legmelegebben ajánljuk mindenképp figyelmébe.

Stephanus.

Szerkesztői üzenet

Amerika. Derűs, világos, hol komor és sötét. Nagyjában igen bolondos. A menyő folyton körülöttünk olákdik. Az öreg szemedő is hasonló üzenetet küld, különben mindannyian oly jól érezzük magunkat, hogy nyugodt lelkiismerettel kívánhatunk hasonló jókat. Tárca terén gyöngén állunk; itt kizárólag a lapra gondolunk, tehát *lufos* tárcáról van szó.

L. J. Budapest. Sulyosan „lévedni“ méltóztatik és a memoriája körül is egy kis bicsaklást észlelünk. Ha az volna, csak örülhetne a figyelemnek, reánk nézve azonban nem lenne — előnyös.

Lubián. Az alvás, már amelyikről kath. szempontból nálunk sok szó esik, nem szokásunk. Örökösen ügyeink jöreggelét harangozzuk az alvók és dologtalanok fülebe. Hát kedves pályatárs, mikor köszönt be hozzánk egy kis csákvári szecczócióval? Hogy áll az agyagipár? stb. stb? Egy kicsit iparkodni kell!

S. J. Pázmánd. Teljesen rendjén van a dolog. A régi is, meg az új is, t. i., hogy a túl türelmetlenül ágaskodik. Helyes! Ha nincs szecczóció, csinálni kell!

Csákvár. Tulon tul rzdben van. Hasonló jókat kívánunk.

Nagyemlétságu

Zichy János gróf szőlészete elad

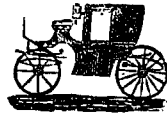
ugy nagyban, mint zárt palackokban saját főzésű valódi ó törkölypálinkát 2-10 K, új törkölypálinkát 1-90 K, cognacot 5 K árban literenként, palackkal együtt.

Csomagolás önköltségen számitatik. — — — Szállítás utánvétellel történik. Megrendelések

Uradalmi intézőség Tác

(Fejérm.) címre kéretnek.

Ujabb rendszerű kocsik!

HIRTLING PÁL

KOCSIGYÁRTÓ

Üzlet: Tolnai-utca 16. Székesfehérvár Raktár: Simor-utca 35

Raktáron tartok minden fajtájú kész ruganyos kocsit, kész korbákat, kerekeket és a hozzá tartozó farészeket.

A n. é. közönség b. figyelmébe ajánlom kocsifényező és nyerges — — — műhelyemet. — — —

A kocsigyártáshoz tartozó összes javításokat jutányosan s gyorsan eszközölöm.

ZILZER MANÓ

férfi-, fiu- és gyermekruha raktára Székesfehérvár, Szőgyeny-Marich-utca.

Allandóan nagy raktáron mindenféle

férfi-, fiu- és gyermekruhák

ugyszintén

papi öltönyök,

Ferenc József-kabát,

köpenyek (havelok)

börkabátok, utazó bundák,

raglán-felöltők, kabátok.